

STORTINGET

Innst. 429 S

(2022–2023)

Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen

Dokument 8:117 S (2022–2023)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lan Marie Nguyen Berg, Dag-Inge Ulstein, Ingvild Wetrhus Thorsvik, Grete Wold og Tobias Drevland Lund om gransking av hvordan enslige mindreårige asylsøkere har forsvunnet fra asylmottak og omsorgssentre

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen igangsette en gransking av hvordan hundrevis av enslige mindreårige asylsøkere har forsvunnet siden 2015.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens behandling

Komiteen har i brev av 3. februar 2023 til Justis- og beredskapsdepartementet ved statsråd Emilie Mehl bedt om en vurdering av forslaget. Statsrådens uttalelse følger av vedlagte brev av 3. mars 2023. Komiteen har invitert til og mottatt skriftlige høringsinnspill i saken.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Rune Støstad, Siri Gåsemyr Staalesen, Terje Sørvik og lederen Lene Vågslid, fra Høyre, Mudassar Kapur, Anne Kristine Linnestad og Mari Holm Lønseth, fra Senterpartiet, Heidi Greni, Kathrine Kleveland og Kari Mette Prestrud, fra Fremskrittspartiet, Helge André Njåstad og Erlend Wiborg, fra Sosialistisk Venstreparti, Birgit Oline Kjerstad, og fra Rødt, Tobias Drevland Lund, viser til at i denne innstillingen behandles Representantforslag 117 S (2022–2023) om gransking av hvordan enslige mindreårige asylsøkere har forsvunnet fra asylmottak og omsorgssentre. Forslaget er fremmet av representanter for partiene Rødt, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti, Venstre og Miljøpartiet De Grønne. Komiteen viser til at det i representantforslaget fremmes et forslag om å be regjeringen igangsette en gransking. Komiteen viser til at komiteen anmodet om skriftlige høringsinnspill med frist 20. mars 2023. Komiteen mottok fem høringsinnspill innen fristen. Komiteen viser videre til statsråd Emilie Mehls vurderinger av representantforslaget i svarbrev til komiteen av 3. mars 2023. Brevet følger vedlagt denne innstillingen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet, viser til at Politidirektoratet og Riksadvokaten har gitt Nasjonal faggruppe for etterforskningsledelse i oppdrag å oppdatere og videreutvikle gjeldende retningslinjer i savnetsaker. Faggruppen planla en gjennomgang av enkeltsaker i Norge som gjelder savnede enslige mind-

reårige asylsøkere. Faggruppens arbeid skal etter planen være ferdig i juni, og flertallet viser til at det derfor ikke foreligger noen endelig rapport fra faggruppen per nå. Politidirektoratet har likevel formidlet noen av hovedfunnene etter at faggruppen har hatt en gjennomgang av 62 saker som gjelder forsvinninger i perioden 2015–2022. Den foreløpige oppsummeringen fra Politidirektoratet viser blant annet at det er stor variasjon i tidsforløpet fra enslige mindreårige asylsøkere forlater mottak til vedkommende blir meldt savnet til politiet, og at forsinkelser forekommer både hos mottak og hos politiet. Det fremkommer videre at det er mangler knyttet til grunnleggende undersøkelser, oppfølging og dokumentasjon av opplysninger i et flertall av sakene. Det er også mangelfull etterlysning av den savnede nasjonalt og internasjonalt.

Flertallet viser til at den foreløpige oppsummeringen også viser at det er behov for rutiner for registrering når den enslige mindreårige asylsøkeren kommer til rette. I flere tilfeller ser man at savnede ikke reelt sett er savnet, ettersom det finnes informasjon om personen i politiets systemer knyttet til andre forhold etter at savnetmeldingen er registrert. Ifølge oppsummeringen fra Politidirektoratet er det videre ingen informasjon om at den mindreårige kan ha blitt utsatt for noe kriminelt. Det kan ha forekommet, men risikoen anses som liten ut fra opplysningene som foreligger i sakene.

Flertallet mener at de foreløpige resultatene som er presentert fra faggruppens arbeid, viser at politiet og andre aktører må forbedre sin respons når mindreårige forsvinner fra asylmottak, og at det er nødvendig å utvikle en felles standard for håndtering av disse sakene. Flertallet viser videre til at Justis- og beredskapsdepartementet allerede har nedsatt en tverrsektoriell arbeidsgruppe bestående av UDI, Bufdir og POD for å klargjøre og styrke retningslinjene om meldinger ved forsvinninger. Det foretas nå endringer i melderutinene slik at politiet alltid skal få beskjed innen 24 timer når en mindreårig forlater et mottak eller omsorgssenter uten at ny adresse er kjent. På samme vis skal politiet raskt få beskjed dersom den mindreårige kommer til rette. Meldeskjemaet som benyttes, skal heretter inneholde flere detaljer om den savnede som vil lette politiets mulighet for å finne spor.

Flertallet viser til at Justis- og beredskapsdepartementet imøteser den endelige sluttrapporten fra nasjonal faggruppe, som skal behandles av Riksadvokaten og Politidirektoratet. Flertallet mener det er avgjørende å sikre at involverte aktører utvikler oppdaterte og avklarte retningslinjer og rutiner, som legger til rette for korrekt og effektiv oppfølging ved forsvinninger fra mottak.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre og Senterpartiet, me-

ner det er alvorlig at mange enslige mindreårige asylsøkere har forsvunnet fra asylmottak uten at disse har blitt tilstrekkelig lett etter, og at det har vært for stor variasjon i rutine for å håndtere slike savnet-saker. Dette flertallet viser til at slike savnet-saker kan være komplekse, og at det at en enslig mindreårig asylsøker har forlatt et asylmottak, ikke trenger å bety at det har skjedd noe kriminelt. Samtidig er det viktig å understreke at enslige mindreårige asylsøkere kan være sårbare for utnyttelse, noe som kan gjøre det nødvendig for politiet og UDI å iverksette tiltak.

Dette flertallet viser til statsrådens svarbrev, hvor det fremkommer at tall fra politiets undersøkelser skiller seg noe fra de tallene mediene har brukt den siste tiden. Blant annet er det vist til at to enslige mindreårige asylsøkere på fem og sju år hadde forsvunnet, men at disse ble hentet av foreldrene, som tok dem til et annet land. Disse ble registrert som savnet og ikke lett etter. Dette flertallet merker seg at en nærmere gjennomgang av registreringene av forsvunne i Nordland politidistrikt viste at politiet hadde registrert hele 93 saker, ikke 15 saker, slik det først ble opplyst til mediene.

Komiteen viser til at Stortinget i 2015 enstemmig vedtok at enslige mindreårige asylsøkere som forsvinner, skal letes etter på lik linje med alle andre, jf. vedtak 129 (2015–2016). Komiteen viser til at dette vedtaket blant annet ble fulgt opp med tydelige føringer fra Politidirektoratet til de lokale politidistriktene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Fremskrittspartiet, merker seg at regjeringen har iverksatt tiltak for å forbedre retningslinjene for å håndtere disse sakene på en god og enhetlig måte. Flertallet mener det viktigste er at det raskt iverksettes tiltak, og mener en gransking kan forsinke et slikt arbeid.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at størsteparten av de barna som forsvant fra norske asylmottak i perioden 2015–2019, var afghanske borgere som kom til Norge under den daværende migrasjonskrisen, og som forlot asylmottakene frivillig for å unndra seg tvangsretur til Afghanistan. Dette er også virkelighetsbeskrivelsen som fremkommer i statsrådens svarbrev. Disse medlemmer er derfor enige i statsrådets vurdering om at en gransking ikke fremstår som et nødvendig og hensiktsmessig grep for å klargjøre mulig svikt i den tidligere håndteringen av forsvinninger, eller for å sikre en fremtidig fullgod oppfølging av enslige mindreårige asylsøkere som forsvinner fra mottak og omsorgssentre. Disse medlemmer støtter derfor ikke forslaget.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt viser til den argumentasjo-

nen som kommer frem i bakgrunnen for dette forslaget, og vil understreke alvoret i de sakene som forslaget er tuftet på. På to tiår har minst 1 000 barn forsvunnet fra asylmottak i Norge. Ifølge NRK har 432 enslige mindreårige asylsøkere forsvunnet siden 2015 uten at noen vet hva som har skjedd eller hvor de er. Disse medlemmer vil igjen påpeke at et enstemmig Storting i 2015 vedtok at enslige mindreårige asylsøkere som forsvinner i Norge, skal letes etter på lik linje med alle andre. Det er en regelrett skandale at det likevel har forsvunnet over 400 barn siden dette ble vedtatt. Disse medlemmer viser til at Norge gjentatte ganger har høstet kritikk fra flere av FNs overvåkningsorganer om manglende innsats for å forebygge forsvinninger og finne ut av hva som skjer med asylbarn som forsvinner fra mottak og omsorgssentre. Disse medlemmer viser til skriftlig innspill fra Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM), som sier:

«Samtidig synes det å være et tverrpolitisk ønske om å ivareta de menneskerettslige forpliktelsene på dette området, noe det enstemmige vedtaket fra 2015 i Stortinget viste».

Disse medlemmer stiller seg spørrende til hvorvidt det politiske flertallet i Stortinget genuint deler denne oppfatningen, da flertallet så langt ikke støtter en gransking av hva som har skjedd med de enslige mindreårige asylsøkerne som har forsvunnet fra norske mottak og omsorgssentre.

Disse medlemmer viser til statsrådets svarbrev til komiteen, der hun avslutningsvis mener at en gransking ikke fremstår som et nødvendig og hensiktsmessig grep for å klargjøre mulig svikt i den tidligere håndteringen av forsvinninger, eller for å sikre en fremtidig fullgod oppfølging av enslige mindreårige asylsøkere som forsvinner fra mottak eller omsorgssentre. Disse medlemmer viser til at en gjennomgang gjennomført av Politidirektoratet og Politihøgskolen har avdekket alvorlige mangler og rutinesvikt. Et flertall av sakene som er undersøkt, mangler grunnleggende undersøkelser og dokumentasjon av opplysninger, den savnede har ikke blitt etterlyst hverken nasjonalt eller internasjonalt, og det kommer frem at saker der det er indikasjoner på at barna kan være ofre for menneskehandel, har blitt henlagt uten videre. Disse medlemmer mener

en større gransking er nødvendig ikke bare for å avdekke eventuelle svakheter eller rutinesvikt i dagens system, men også for å forebygge og sørge for at slike forsvinningssaker ikke skjer hyppig i fremtiden. Disse medlemmer viser til at samtlige av organisasjonene som har sendt inn skriftlige innspill til behandlingen av Representantforslag 117 S (2022–2023) støtter forslaget om en gransking av hvordan enslige mindreårige asylsøkere har forsvunnet fra asylmottak og omsorgssentre.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen igangsette en gransking av hvordan hundrevis av enslige mindreårige asylsøkere har kunnet forsvinne fra asylmottak og omsorgssentre siden 2015.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Rødt:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen igangsette en gransking av hvordan hundrevis av enslige mindreårige asylsøkere har kunnet forsvinne fra asylmottak og omsorgssentre siden 2015.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet og Fremskrittspartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 8:117 S (2022–2023) – Representantforslag fra stortingsrepresentantene Lan Marie Nguyen Berg, Dag-Inge Ulstein, Ingvild Wetrhus Thorsvik, Grete Wold og Tobias Drevland Lund om gransking av hvordan enslige mindreårige asylsøkere har forsvunnet fra asylmottak og omsorgssentre – vedtas ikke.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 23. mai 2023

Lene Vågslid

leder

Heidi Greni

ordfører

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Justis- og beredskapsministeren

Stortinget - Kommunal- og forvaltningskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.
2023/621

Vår ref.
23/678 - JAA

Dato
03.03.2023

Dokument 8:117 S (2022–2023) - Representantforslag om granskning av hvordan enslige mindreårige asylsøkere har forsvunnet fra asylmottak og omsorgssentre

Jeg viser til brev datert 3. februar 2023, der Kommunal- og forvaltningskomiteen ber om min uttalelse i forbindelse med representantforslag om granskning av hvordan enslige mindreårige asylsøkere har forsvunnet fra asylmottak og omsorgssentre.

Botilbudet

Norge har et alderstilpasset omsorgstilbud til enslige, mindreårige asylsøkere. Det innebærer at Utlendingsdirektoratet (UDI) har ansvar for å gi et botilbud til enslige mindreårige mellom 15 og 18 år på egne asylmottak eller avdelinger som er tilpasset behovene deres. Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat), under Barne- og familieministerens ansvarsområde, har ansvar for å gi enslige mindreårige under 15 år et botilbud på omsorgssentre for mindreårige mens asylsøknaden behandles.

Enslige mindreårige asylsøkere plasseres i åpne institusjoner. Det er kjent at enkelte barn kan ha fått beskjed av bakmenn om raskt å forlate institusjonen. Er det fare for utnyttelse av et barn til menneskehandel, kan barnet derfor plasseres i lukket institusjon med hjemmel i barnevernloven. Formålet med plasseringen vil være å ivareta barnets umiddelbare behov for beskyttelse og omsorg. Det er Fylkesnemnda som har kompetanse til å treffe vedtak basert på politiets vurdering og øvrige opplysninger i saken, dersom nemnda finner det sannsynlig at det foreligger en slik nærliggende og alvorlig fare at plassering er nødvendig for å beskytte barnet, og at barnet ikke kan oppnå tilstrekkelig beskyttelse gjennom andre tiltak.

Det kan i slike saker iverksettes beskyttelsestiltak som begrenser barnets adgang til å motta besøk, til å kommunisere gjennom post, telefon eller annet kommunikasjonsutstyr og til å bevege seg fritt utenfor institusjonens område. Beskyttelsestiltakene kan også innebære å begrense hvem som kan få vite hvor barnet er.

Det er bare helt unntaksvis at det foreligger grunnlag for plassering i lukket institusjon etter barnevernloven. Enslige mindreårige asylsøkere bor derfor nesten uten unntak i åpne institusjoner der det ikke er fysiske stengsler mot å forlate området.

Felles europeisk utfordring

Alle europeiske land som huser enslige mindreårige asylsøkere har erfart at enkelte barn forlater institusjonen de oppholder seg ved. Det har vist seg utfordrende å tallfeste antall forsvinninger, og vanskelig for myndighetene å fastslå hvor barna drar.

Enslige mindreårige asylsøkere befinner seg i en krevende situasjon som ikke kan sammenlignes med hvordan vertslandets barn lever. Grunnene til at barn forlater institusjonen kan være sammensatte. Det er likevel kjent at forsvinninger har sammenheng med omsorgssituasjonen på mottaket. Videre har mange barn en mer eller mindre godt begrunnet frykt for å bli tvangsutsendt, og for noen vil det eksistere et ønske om å bli gjenforent med familie i andre land.

Vi har en del informasjon om hvilke enslige mindreårige asylsøkere som forlater norske asylmottak, og hvor de drar.

NTNU Samfunnsforskning utga i 2018 en kunnskapsoppsummering om enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger. Den redegjorde også for forskningen om forsvinninger. Forskningen viste at det var en sammenheng mellom juridisk status og forsvinning fra mottak. De som forlot mottak var som regel asylsøkere som hadde fått avslag på søknad om asyl og som risikerte å bli uttransportert til hjemlandet, men det var også andre grupper enslige mindreårige.

Flere rapporter viste til at afghanske enslige mindreårige i en periode dominerte forsvinningsstatistikken. Totalt forsvant 484 enslige mindreårige fra mottak mellom 2013 og 2017, hvorav 316 var enslige mindreårige fra Afghanistan. Rapporter viste eller estimerte at mange av dem forsvant til andre europeiske land.

I 2018 ble det gjennomført et større antall kvalitative intervjuer med enslige mindreårige og mottaksansatte i Norge i en tid da mange midlertidige tillatelser var i ferd med å utløpe. Forskerne beskrev psykiske påkjenninger og dilemmaer ungdommene stod overfor. Blant enslige mindreårige på mottak var det flere som hadde vurdert å forlate mottaket, men – til forskjell fra mange andre – valgte de foreløpig å fortsette å bo der. Ifølge forskerne var valget et resultat av manglende alternativer, samt en oppfatning om at de ikke sto i umiddelbar fare for å bli

uttransportert til hjemlandet med tvang. Så lenge de var under 18 år og hadde midlertidig tillatelse følte de seg ikke direkte utsatt. De valgte dermed å vente og se om noe kom til å endre seg til det bedre, samtidig som de ikke utelukket at de ville forsvinne fra mottaket hvis det skulle oppstå fare for at de ble uttransportert.

Forebyggende tiltak

UDI opplyser at etter de høye ankomstene av enslige mindreårige i perioden 2015-2016 og påfølgende innstramningstiltak, ble situasjonen i mottakene svært utfordrende. UDI fulgte den gang situasjonen tett, og det ble i perioden 2017 til 2019 satt inn en rekke tiltak for å bedre omsorgen i mottak for enslige mindreårige. Mottakene for enslige mindreårige fikk tre ekstra barnefaglige stillinger. Stillingene har bidratt til at mottakene har større kapasitet til å arbeide systematisk opp mot omsorgssituasjonen og til å redusere risikoen for uønskede hendelser, eksempelvis forsvinninger.

Dessuten har Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging (RVTS) utviklet kompetanseutviklingsprogrammet *Et godt midlertidig hjem* for ansatte på mottakene. Mottakene har tidligere rapportert om at programmet har bidratt at de håndterer uro og konflikter på en bedre måte. Kompetanseprogrammet implementeres fortsatt i nye mottak for enslige mindreårige. Tiltakene har vært svært viktige risikoreduserende tiltak og har hatt betydelig effekt på ivaretagelsen av omsorgen til enslige mindreårige i mottak.

I tillegg til bemanningsøkning og kompetansetiltak i mottakene, har implementeringen av lov- og forskriftsreguleringen av UDIs omsorgsansvar i mottakene bidratt til å tydeliggjøre hvilke rettigheter enslige mindreårige har når de bor i mottak.

Asylmottakene har ellers en særskilt aktivitetsplikt for å sikre at den mindreårige får nødvendige tjenester fra andre sektormyndigheter i henhold til sektoransvarsprinsippet, herunder også fra barnevernsmyndighetene. Dersom en enslig mindreårig for eksempel utviser alvorlige adferdsvansker som ikke kan følges opp i asylmottaket, har barneverntjenesten rett og plikt til å gripe inn med nødvendige tiltak etter barnevernloven. I 2022 er det også etablert et uavhengig tilsyn med omsorgen for enslige mindreårige som bor i asylmottak, der statsforvalteren er tilsynsmyndighet.

Dagens situasjon

Tall fra UDI viser at antallet forsvinninger er kraftig redusert de senere årene. I løpet av de åtte årene fra 2015 til forrige årsskifte forsvant i alt 360 barn, hvorav 277 var afghanske borgere. Bare 12 av de 360 barna forsvant i løpet av de fire siste årene.

Hva gjøres når barn forsvinner fra asylmottak?

Når enslige mindreårige forsvinner fra mottak har UDI rutiner for oppfølging, som blant annet innebærer at barnevern, representant for barnet (verge), advokat og politi blir varslet.

Barn som forsvinner kan ha blitt utsatt for en ulykke eller ha gått seg vill. I tillegg er barn som er alene i et fremmed land sårbare og kan bli utsatt for straffbare handlinger. Det er i dag høy bevissthet i hjelpeapparatet om behovet for å fange opp asylbarna dersom de påtreffes i omgivelser der de står i fare for å bli utnyttet.

Rutiner ved forsvinninger fra omsorgssentre

I likhet med UDI har Bufetat rutiner for oppfølging når et barn under 15 år blir borte fra et omsorgssenter for enslige mindreårige asylsøkere. Rutinene som følges er omtalt i *Retningslinjer om ansvar når barn og unge rømmer fra barnevernsinstitusjon*, utgitt av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) og Politidirektoratet. Når et barn forsvinner kan omsorgssenteret, ifølge retningslinjene, enten varsle politiet eller inngi en formell skriftlig saknetmelding. En formell saknetmelding inngis dersom et barns tilholdssted er ukjent. Bufetat opplyser at omsorgssentrene i hver enkelt sak gjør en vurdering av om barnet skal meldes saknet ved en formell skriftlig melding. Vurderingene gjøres på grunnlag av de opplysningene omsorgssenteret har, herunder eventuell informasjon om hvor barnet befinner seg. Informasjonen kan være gitt av barnet selv eller komme fra barnets nettverk. Bufetat opplyser videre at de fleste barna som rømmer fra omsorgssentrene, reiser ut av Norge. De fleste har en plan om å reise og et klart mål om hvor de skal videre.

Til illustrasjon av mangfoldet i de aktuelle sakene viser jeg til mitt svar nylig på skriftlig spørsmål nr. 1132 fra representanten Dag-Inge Ulstein. Spørsmålet gjaldt en 14-årig gutt som forsvant fra et omsorgssenter på Østlandet i desember 2022, uten at han ble meldt savnet.

Her kunne Bufetat opplyse at omsorgssenteret varslet politiet om at barnet var borte. Omsorgssenteret vurderte på det tidspunktet at det ikke var nødvendig å inngi en formell savnetmelding, siden de visste hvor ungdommen var og at han ikke ville tilbake. Det ble derfor ikke sendt en skriftlig savnetmelding.

Politiets innsats

Stortinget ba i 2015 regjeringen sikre at barn som forsvinner fra asylmottak blir ettersøkt. Dette forutsetter et tydelig samarbeid mellom aktuelle myndigheter. Varslingen fra mottak og omsorgssentre skal inneholde opplysninger som legger til rette for at politiet kan undersøke om forsvinningen kan skyldes et straffbart forhold, herunder iverksette undersøkelser, etterlyse den savnede, og eventuelt iverksette etterforskning.

Politidirektoratet understreket i brev til politidistriktene 1. juni 2016 at den videre oppfølgingen hører under det lokale politidistriktet. Når en enslig mindreårig asylsøker forsvinner under påfallende eller uforklarlige omstendigheter, må politimesteren i det aktuelle politidistriktet fortløpende vurdere om det skal anmodes om bistand fra Kripos. Politidistriktet skal undersøke om forsvinningen skyldes et straffbart forhold, herunder iverksette undersøkelser, etterlyse den savnede og eventuelt iverksette etterforskning. Dersom det er grunn til å tro at den saknede har forsvunnet som følge av en straffbar handling, må etterforskning settes i verk. Saknetmelding skal straks registreres i politiets registre og den savnede skal registreres i Schengen Informasjonssystem.

Opplysninger politiet mottar om en saknet mindreårig asylsøker fra asylmottak, skal behandles på samme måte som enhver annen melding om savnet mindreårig person. Samtlige politidistrikt skal, på bakgrunn av dette, ha tett og løpende dialog med asylmottak i sitt distrikt og de skal etablere gode rutiner for oppfølgingen av slike saker.

Saknetsaker som omhandler asylsøkere er utfordrende da informasjonen politiet mottar ofte er begrenset og mangelfull. Det knytter seg ofte usikkerhet både til identitet, oppholdssteder og ID-papirer. Denne gruppen av savnede har sjelden sporbare enheter tilknyttet norsk teleselskap eller norsk bank, omgangskretsen dere er ukjent m.m. Sakene skiller seg i så måte fra saknetmeldinger som politiet mottar om norske barn.

Oppfølging og spørsmål om behov for gransking

Ved forsvinninger fra mottak er det av avgjørende betydning at berørte myndigheter følger fastsatte og betryggende rutiner.

På bakgrunn av oppslag i media, der det reises tvil om dette er tilfelle, har Politidirektoratet iverksatt et arbeid med å se på rutiner og praksis. I brev 7. desember i fjor til politidistriktene minnet direktoratet om rutinene fastsatt i 2016 og ba distriktene redegjøre for hvordan sakene håndteres.

Tilbakemeldingene fra distriktene viser at det varierer hvordan distriktene har hentet ut tall for antall forsvinninger. Grunnlaget for de tallene som er oppgitt til media nylig er derfor ulikt. En nærmere gjennomgang av registreringene av forsvunne i Nordland politidistrikt viste at man hadde registrert 93 saker, og ikke 15 som tidligere opplyst til media.

POD har derfor i år utarbeidet nye statistikkgrupper som omhandler enslige mindreårige i saknetsakene i politiets systemer: "Savnet enslig mindreårig asylsøker (EMA) U/15 år" og "Savnet enslig mindreårig asylsøker (EMA) 15-17 år".

Politidirektoratet har videre gått i dialog med UDI og Bufdir for å sikre en felles forståelse av rundskriv, begrepsbruk, rutiner og praksis på feltet. En hurtigarbeidende arbeidsgruppe etableres nå for å følge opp denne sentrale oppgaven.

De enkelte etater ser også nærmere på egen registreringspraksis, for å sikre et til enhver tid korrekt tallgrunnlag.

Det kan fort oppstå misforståelser. Media meldte for eksempel om to enslige mindreårige asylsøkere på 5 og 7 år som hadde forsvunnet. Dette viste seg å gjelde barn som var registrert som enslige asylsøkere *ved ankomst* siden de var i følge med personer uten foreldreansvar. Senere kom foreldrene til Norge og tok barna ut av mottak og til et annet land, uten at registreringen ble endret. Barna var derved i realiteten ikke alene hverken ved ankomst eller utreise.

Saknetsaker er generelt krevende å håndtere, og politiet har fått kritikk for sin håndtering av enkeltsaker av ulik art. Politidirektoratet og riksadvokaten har derfor gitt *Nasjonal faggruppe for etterforskningsledelse* i oppdrag å oppdatere og videreutvikle gjeldende retningslinjer. Arbeidet skal etter planen være ferdig innen 1. april i år. Oppdraget er blant annet å identifisere risikomarkører som kan indikere om saknede kan være utsatt for en straffbar handling, slik at den innledende etterforskningen kommer i gang så tidlig som mulig i de tilfellene det er grunnlag for etterforskning.

Faggruppen innhenter forskning om saknetsaker og har også planlagt å foreta en gjennomgang av enkeltsaker i Norge som gjelder savnede enslige mindreårige asylsøkere.

Det pågår nå som nevnt en rekke prosesser for å sikre at alle myndigheter følger korrekte og effektive fremgangsmåter når barn forsvinner fra mottak og omsorgssentre. Justis- og beredskapsdepartementet følger de aktuelle prosessene, og vil vurdere hensiktsmessige tiltak i lov, forskrift, rundskriv eller retningslinjer når resultatene foreligger.

Som det fremgår er antall forsvinninger nå på et relativt sett lavt nivå. Et stort antall av barna som forsvant i 2015-2019 var afghanske borgere som kom til Norge under den daværende migrasjonskrisen, og som siden traff et valg om å forlate mottakene for å unngå tvangsutsendelse. Det kan videre legges til grunn at myndighetenes evne til å gi god omsorg og følge opp den enkelte ungdom i mottak for enslige mindreårige er styrket etter 2017.

Jeg kan samlet sett vanskelig se at en granskning fremstår som et nødvendig og hensiktsmessig grep for å klargjøre mulig svikt i den tidligere håndteringen av forsvinninger, eller for å sikre en fremtidig fullgod oppfølging av enslige mindreårige asylsøkere som forsvinner fra mottak og omsorgssentre.

Med hilsen

Emilie Mehl

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur

